

SAHİBİ

İBB adına;
Dr. Mimar Kadir Topbaş
İstanbul Büyükşehir
Belediye Başkanı

YÖNETİM

Genel Koordinatör
Mimar-Şehir Plancısı
İrfan Uzun
İBB Genel Sekreter Yrd.

Genel Yayın
Yönetmeni (Sorumlu)
Y. Mimar
M. Şimşek Deniz
KUDEB Müdürü

Yazı İşleri Müdürü
Erhan Erpamir

YAYIN

Yayın Editörü
Nimet Alkan

Görsel Tasarım
Aynur Karagöl

Fotoğraf Editörü
Dilruba Kocaşık

İstanbul Büyükşehir
Belediyesi Koruma
Uygulama ve
Denetim Müdürlüğü
(KUDEB)

Molla Hüsrev
Mahallesi
Kayserili Ahmet
Paşa Sokak No 16
Fatih İstanbul
Posta Kodu: 34134

Tel: (212) 527 44 83
Tel: (212) 455 37 53
Faks: (212) 527 44 99

BASKI-CİLT

FSF Matbaacılık LTD. ŞTİ.
Firuzköy Caddesi No:44
Avcılar/İstanbul
Tel: (212) 690 89 89

83

68

81

13

08

29

İÇİNDEKİLER

Konservasyon Raporu'nun Önemi, İçeriği ve Hazırlanma Adımları	03
Tarihi Yapıların Özgün Değerleri ile Korunması	17
19. Yüzyılın Sonu ve 20. Yüzyılın Başında İstanbul'da Yapı Dış Cephelerinde Kullanılan Yapay Taşların Mimari Değerlendirmesi 1	21
Hüsrev Kethüda Darülkurraı Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon Projesi	32
Sultanahmet Büyük Saray Kazıları Kalıntıları Harç Sıva Analizleri	50
Tarihi Yapıların Restorasyonlarında Jeofizik Yöntemlerin Kullanılması Metodolojisi	62
Tarihî Bahçelerin Korunması	68
Şile Örnek Köy Yerel Koruma Kalkınma Projesi	73
Bir İstanbul Sokağı: Şehsuvarbey	77
Dünyanın İlk ve Tek Kristal Müzesi	78
KUDEB Taş Eğitim Atölyesi Gezisi	80
UNESCO Sevilla Raporu'nda İBB KUDEB'e Övgü	81
Restorasyon dünyasından bir portre; Prof. Dr. Zeynep (Nayır) Ahunbay	82
İstanbul KUDEB Birimleri Buluştu... ..	84

Editörden

Umut Veren Başlangıç...

Sürelî yayın olarak çıkarmayı başardığımız “Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları” adlı dergimiz, umduğumuzun ötesinde bir heyecanla karşılandı.

Bu ilginin özellikle akademik camiadan gelmesi moralimizi yükseltti şevkimizi artırdı.

İl Özel İdareleri, Rölöve ve Anıtlar ile Vakıflar Bölge Müdürlükleri, Kültür ve Tabiat Varlıkları Bölge Koruma Kurulları, Üniversitelerin ilgili Fakülteleri ve Restorasyon Meslek Yüksek Okulları, İl ve İlçe Belediye Başkanlıkları ilgili birimleri, Müdürlüğümüz konservasyon laboratuvarı ile çalışan ve mimari restorasyon yapan, kısacası resmi ve özel, ilgili tüm kurum ve kişilere iki bin beş yüz dergi, ücretsiz olarak gönderildi.

Şimdi, dur-durak bilmeyen telefon ve e-postalar...“Derginizi gördük, mükemmel ama nasıl alabiliriz, abone olabilir miyiz, nerelerde satılıyor?” gibi bizleri teşvik eden olumlu tepkiler..

Kamu kuruluşu yayını olduğumuz için, dergimiz para ile satılmaktadır; ancak bize adres bildirildiği takdirde imkan nispetinde sizlere göndermeye çalışabiliriz.

Biz restorasyon ve konservasyon alanında böyle bir yayını ihtiyacı hissediyor ve bu boşluğu İstanbul ve Anadolu’daki çeşitli disiplinlerden ilgili uzmanlarla da devamlı paylaşıyoruz.

Ülkemizde yakın zamana kadar “Restorasyon”, yıkma ve yeniden yapma olarak uygulanmış. “Koruma” kavramı ise az sayıda uzmanın ilgilendiği bir bilim dalı olarak kalmıştır.

Amacımız; koruma ve uygulama alanındaki çalışmaların metodolojisini biçimlendirip kurumsallaştırarak çeşitli disiplinlerdeki siz meslektaşlarımızla paylaşmak ve bu bilgileri tarihi obje çalışmalarında istifadelerinize sunmaktır.

İlk sayımızda geniş bir şekilde, İBB KUDEB Müdürlüğü “Konservasyon Laboratuvarı” olarak neler yapabildiğimizi anlatarak amacımızı, yapılanmamızı tanıtmak gereğini duyduk ki sizlerle yapacağımız çalışmaların çeşitliliği açısından bu tanıtım önemliydi.

Bugün, hakemli ulusal bir bilim dergisiyiz. Aşamalı olarak uluslararası hakemli bilim dergisi olmayı unuyoruz. Nihai hedefimiz de indekslere giren bir dergi statüsüne kavuşabilmek..

İlk sayımıza gösterilen ilgiden dolayı sizlerin katkılarıyla bunların hepsinin mümkün olacağı konusunda şüphemiz kalmadı.

Dergimiz hakkındaki görüşlerinizi, koruma-uygulama alanındaki sorularınızı ve sorunlarınızı tartışmaya açmak ve de özellikle değerli uygulama çalışmalarınızı yayımlamak üzere bekliyoruz.

Ayrıca, dergimizin yayınlanmasına reklamlarıyla katkıda bulunan mimari restorasyon firmalarına da teşekkür ediyoruz.

nimet alkan

HAKEM KURULU

Prof. Dr. Zeynep Ahunbay
Prof. Dr. Erol Gürdal
Prof. Dr. Ahmet Ersen
Prof. Dr. Nur Akın
Prof. Dr. Hasan Böke
Prof. Dr. Mustafa Erdoğan

Doç. Dr. Yegan Kahya
Doç. Dr. Ahmet Güleç
Doç. Dr. Gülsün Tanyeli
Y. Doç. Dr. A. Vefa Çobanoğlu
Y. Doç. Dr. Namık Aysal
Y. Mimar M. Şimşek Deniz

Rest. Y. Mimar
Burçin Altınsay
Kimya Müh. Güven Gökçe
Kimya Müh. Nimet Alkan
Uzm. Rest. Konservatör
Gülseren Dikilitaş

AIM, CONTEXT AND PREPARATION OF A ‘CONSERVATION REPORT’

SUMMARY

The main principle for the conservation of cultural heritage is to identify the conditions for retarding decay and evaluate its existing state. Direct and indirect conservation techniques and their materials are determined from this research. Interventions may vary from periodical maintenance to reconstruction in different grades depending on the object’s age and state of conservation. Each project has to be handled as a case study on its own with unique solutions against the deterioration medium. This overview refers to an academic and specialized teamwork to establish the methodology. The scientific document including whole testing techniques for the characterization of the materials and the deterioration types, causes and the decay processes, test programmes for these purposes, test results with recommended implementation methods and correlating these with each other is named as ‘Conservation Project’. This project, developed by an interdisciplinary work, mainly leads and supports the Documentation, Diagnosis and Treatment.

Documentation refers to periodical, material and pathological analyses that are preferred to be carried out simultaneously with the laboratory work after surveying. Documentation studies include updating the ‘archive’ with additional sketches, drawings and photographs during the site-work and sharing the experiences via some publications after the treatment either.

In Diagnosis, the relevant scientific investigation is described. Steps of the process are sampling with standard techniques and experimental work programmes for various kinds of materials such as stone, brick, tile, mortar, plaster, painted decoration, traditional paint, metal or timber. After the comparative evaluation of the results, the essential data including the constervation materials and methodologies for the treatments is determined.

Implementation involves the restoration and conservation activities based on the scientific data obtained from the previous studies. Treatments such as cleaning, consolidation, surface protection and reintegration should be thoroughly defined in the Report.

It’s briefly stated in the article that Conservation Report is the basic scientific outline of the interventions and a reference document for the inspections, as it defines the processes clearly. Reports describing the pros and cons of the treatments also take place in scientific literature to serve either educational activities or further conservation studies.

Konservasyon Raporunun Önemi, İçeriği ve Hazırlanma Adımları

Prof Dr. AHMET ERSEN ¹
Doç. Dr. AHMET GÜLEÇ ²
Kim. Müh. NİMET ALKAN
Y. Mimar (Restorasyon) ESRA KUDDE

► Eski eserlerin, geçerli sayılan koruma ilkeleri doğrultusunda, korunmaları ve gerektiğinde onarımları için gerekli ilk adım; nitelikli bir araştırma ve belgeleme çalışması ile, eserin mevcut durumunun ve ihtiyaçlarının tespit edilmesidir. Restorasyon kararları ve onarım amaçlı müdahale önerileri, söz konusu tespitler esas alınarak ve çalışılan esere özgü olarak belirlenir. Müdahale dereceleri, 660

sayılı ilke kararında tanımlandığı gibi, yapının tarihi-estetik değeri ile korunmuşluk durumuna göre, bakım-onarım’dan rekonstrüksiyon’a kadar çeşitlilik gösterir (F.1). Belirlenen müdahalelerin ve koruma önerilerinin neden tercih edildiği, nasıl oluşturulduğu ve hangi şartlarda uygulanacağı, konservasyon raporu ile tanımlanmaktadır. Eski eserlerle ilgili alınması planlanan kararların ve koruyucu önlemlerin konservasyon raporu ile desteklenmesi, özellikle “denetim” aşaması için önemli bir referans sağlamaktadır.

Koruma bilimi, malzeme ka-

rakterizasyonu, bozulma süreçleri ve bunların birbirleriyle ilişkilerini doğru verilere dayanarak tanımlamak ve yapılacak olan konservasyon uygulamasını tespit etmek amacıyla; farklı uzmanlık alanlarının (mimarlık, restorasyon, sanat tarihi, konservasyon, jeoloji, kimya, biyoloji, arkeoloji, malzeme bilimi, vb.) birlikte çalışmasına dayanmaktadır.

Konservasyon Raporu, “Belgeleme, Teşhis ve Uygulama-Tedavi” aşamalarını içeren ve yönlendiren kapsamlı bir bilimsel dokümandır.

Bir Konservasyon Raporu’nda:

■ Çalışılan eserin adı ve konumu,

¹ Prof. Dr. Ahmet Ersen; İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Restorasyon Anabilim Dalı

² Doç. Dr. Ahmet Güleç; İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Taşınabilir Kültür Varlıklarını Koruma ve Onarım Bölümü